

EU:n uusi luomuasetus 1.1.2021

30.1.2018
Sampsa Heinonen

Uusi EU-asetus voimaan 1.1.2021

- **Kolmikannan osapuolet (komissio, neuvosto ja parlamentti) pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen asetuksen sisällöstä 28.6.2017**
  - Sopu esiteltiin maatalouden erityiskomitealle 10.7.2017., joka maatalouden erityiskomitea hyväksyi ehdotuksen määräenemmistöllä 20.11.2017.
  - Neuvoston ja parlamentin lopulliset käsittelyt (maaliskuussa 2018?) ovat lähinnä muodollisuuksia.
- **Julkaisu EU:n virallisessa huhtikuussa 2018?**
- **Evira aloittaa uuden luomuasetuksen tarkemmat julkiset esittelyt eli ”lukukinkerit” kun julkaisuaikataulu täsmentyy. Huhti-toukokuu 2018?**
  - Avoimia asioita on kiusallisen paljon.
  - Kysyminen tärkeää, vaikka vastauksia joutuisi odottamaan kesään 2020, jolloin toimeenpanosäädösten on määrä olla valmiina.

Uuden EU-asetuksen tuomia keskeisiä ja mahdollisia muutoksia

• Muutokset soveltamisalaan

- **Eräät muut tuotteet (liite I):** mm. merisuola ja muut suolat, eteeriset öljyt, luonnonkumi, luonnonkorkki, puuvilla, eläinten nahat ja vuodat, silkkiperhosen kokongit

• Valvonta

- **Riskiperusteisen tarkastustapa:** Tarkastuskäynti vain joka toinen vuosi osalle toimijoista.
- **Laajamittainen irtomyynti vähittäiskaupassa valvonnan alaiseksi**
- **Valvonnan organisointi:** Tarkastajina sallitaan vain luonnollisia henkilöitä, mutta muutokset Suomen systeemiin avoimna.

• Kasvintuotanto

- **Kasvihuoneet:** Rajoituttujen kasvualustojen käyttökielto 2030
- **Siemenet:** Uusia vaatimukset ja mahdollisuuksia
- **Jäämät:** Uusi asetus ei määrää torjunta-aineiden jäämien raja-arvoja luomutuotteille.

• Eläintuotanto:

- **Rinnakkaistuotannon** vaatimusten mahdolliset rajoitukset (tavanomaisten eläinten laiduntaminen) ovat kysymysmerkki.

Valvonta

Riskiperusteisen tarkastustavan mahdollistuminen

- *”Jos jokin tuottaja on saanut vuositarkastuksesta puhtaat paperit kolmena peräkkäisenä vuotena, kansallinen viranomainen voi kyseisessä tapauksessa päättää tehdä vuositarkastuksen vain joka toinen vuosi.”* (Komission taustatiedote 20.11.2017)
- **Eli siis mahdollisuus kokonaiseen kalenterivuoteen kahden fyysisen tarkastuksen välillä.**
  - Nyt fyysinen tarkastus pitää tehdä vähintään kerran kalenterivuodessa (siis 12 kk). Tarkastusväli pitene siis enimmillään 24 kuukauteen: eli tarkastus 1.1.2021 ja 31.12.2023 mahdollinen!
- **Mitä ”puhtaat paperit” tarkoittaa, selviää myöhemmin toimeenpanosäädöksistä.**
  - Sallitaanko vähäiset poikkeamat eli huomautukset ja korjauskehotukset, eli mahdollisuus vapaavuoteen menee vasta markkinointikiellon takia?
  - Toinen ehto ”vapaavuoteen” on ”tunnistettu vähäinen riski” eli pelkkä nuhteettomuus ei riitä, jos esim. tuotantosuunta tai toiminnan laajuus tekee toiminnasta ”riskipitoisen”.

Kommentti pitkästä tarkastusvälistä

Lähes kaikki tekevät paperityöt valmiiksi muutamaa päivää ennen, (tai edellisyyönä ennen) tarkastajan tuloa.

Silloin kun tehtävänä olisi lähes kahden vuoden varastoseurannat, myyntikirjanpitojen varmistukset ja yhteenvedot ja siementen hankinnan asiapaperit, niin stressi tulee sekä luomutuottajalle, että hiki tarkastajalle.

Jäljitettävyyden ja virheellisten erien markkinoillepääsyn sotkutkin todennäköisesti lisääntyisivät, jälkeenpäin korjaaminen ja sanktioiden miettiminen onkin jo kamala homma.

Miten riskiperusteinen valvonta voi muuttaa nykyisiä toimintatapoja?

- Tarkastuskäyntien määrä vähenee olennaisesti, mutta ”vähäriskisyyden” määrittelemättömyys antaa odotuttaa kuinka paljon.
- Valtuutettujen tarkastajien ja tarkastuslaitoksen tekemän työn määrällinen suhde todennäköisesti muuttuu
  - Nyt valtuutetut tarkastajat ja ELY-keskukset käyttävät tarkastukseen työaika suuriin piirtein saman verran.
  - Riskiperusteinen tarkastustapa vähentää valtuutettujen tarkastajien työtä, mutta jopa lisää ELY-keskusten työtä, joten

Vähittäiskaupan liityttävä valvontaan irtotuotteiden osalta

- ...mutta jäsenvaltio voi vapauttaa pienet toimijat velvoitteesta.
- Pakkaamattomien tuotteiden (esim. hedelmien) osalta vähittäiskaupan on ilmoitauduttava valvontaan, kun luomutuotteiden vuosimyynti ylittää
  - 5 000 kg tai
  - 20 000 euroa, tai
  - tarkastusmaksut ylittävät 2 prosenttia myynnin arvosta.
- Valvonnan liittymisen voi siis välttää käyttämällä esipakattuja tuotteita.
  - Tämä voi tietenkin vaikuttaa kaupan haluun myydä luomutuotteita.

Tarkastajana voi toimia vain ns. luonnollinen henkilö

Voi vaikuttaa valtuutettujen tarkastajien käyttöön, mutta MMM selvittää vaihtoehtoja.

Eli jäädään odottamaan minkä tulkinnan mukaan voidaan toimia julkisessa järjestelmässä 1.1.2021.

Vaihtoehtoja:

1. Tarkastajan pitää olla virkasuhteessa (työsuhteessa)
2. Viranomaisvastuulla toimivan valtuutetun tarkastajan katsotaan olevan katsotaan
3. Joku muu tulkinta

Yksityisessä järjestelmässä:

- Tiukka tulkinta: Tarkastaja ei voi toimia neuvojana luomualalla, poikkeuksena ryhmäneuvontatilanteet.
- Tarkastaja voi toimia sopimusluonteisesti (eli samalla tavalla kuin valtuutetut tarkastajat tällä hetkellä).

Kasvintuotanto

Sampsa Heinonen
1.2.2018

Tiukennoksia lisäysaineistoja koskeviin vaatimuksiin ja uusia mahdollisuuksia

Mahdollisuus yleiseen lupaan käyttää tavanomaista siementä lakkaa vuoden 2021 alusta.

- Mahdollisuus viljelijäkohtaiseen poikkeuslupaan poistuu vuonna 2035, mutta ”vuotta voidaan kuitenkin mahdollisesti lykätä”.

SV1 ei enää tuota luomusiementä vuonna 2021

- Täsmennetyin ilmaisun takia SV1- eli ensimmäisen vuoden siirtymävaihepelloilla ei voi jatkossa tuottaa luomusiementä.

• **”Luomukasvinjalostus” mahdollistuu**

Rajoitettujen kasvualustojen käytön kieltö 2030

- **Rajoitettujen kasvualustojen käytön katsotaan sellaisenaan olevan epäsopivaa luomun periaatteisiin nähden.**
- **”Täytäntöönpanon määräaikainen lykkäys”**
  - Kasvihuonetuotannon osalta Suomi, Ruotsi ja Tanska saivat poikkeuksen, jonka mukaan rajoitettuja kasvatusalustoja voi käyttää nykyisillä tiloilla vielä 10 vuotta asetuksen voimaantulon jälkeen eli vuoden 2030 loppuun asti.
  - Uusia kasvihuoneita, joissa käytetään rajoitettuja kasvualustoja ei voi siis enää perustaa.
- Vuoden 2026 alusta komissio esittää rajoitettujen kasvualustojen käyttöä kasvihuoneissa koskevan kertomuksen ja tarvittaessa myös siihen liittyvän lainsäädäntöehdotuksen.

”Luomukasvinjalostus” mahdollistuu

- ”Epäyhtenäinen aineisto” (eng. *heterogeneous material*) on eräänlainen uusi lajiketyyppi, joka on geneettisesti epäyhtenäisempi kuin perinteinen virallinen lajike.
- Epäyhtenäinen aineisto ei ole lajikesekoitus eikä myöskään maatiaislajike (eli ”*kanta*”).
- EU:n uusi luomuasetus mahdollistaa epäyhtenäisen aineiston ottamisen valvotun siemenkaupan piiriin.
  - Yleistä mahdollisuutta epäyhtenäisten lajiketyyppien käyttöön ei ole, sillä ehdotuksen sisältänyt asetus kasvien lisäysaineistosta hylättiin EU-parlamentissa 2014.
  - Toimeenpano edellyttää uutta toimeenpanevaa lainsäädäntöä sekä EU:ssa että kansallisesti

Perinteinen lajike ja epäyhtenäinen aineisto

Perinteinen lajike

- jalostettu risteyttämällä sopivia yksilöitä keskenään.
- Haluttuja ominaisuuksia omaavat jälkeläisyksilöt on valittu jatsoon ja vähitellen niistä on saatu uusi lajike.
- Uuden lajikkeen on erotuttava aiemmista ja sen täytyy olla yhtenäinen, eli poikkeavia yksilöitä ei saa esiintyä.

Epäyhtenäinen aineisto

- Epäyhtenäistä aineistoa syntyy tyypillisesti kasvinjalostuksen välivaiheessa kun valittuja yksilöitä on suuri määrä ja niitä viljellään yhdessä.
- Epäyhtenäistä aineistoa voi kutsua ”lajiketyypiksi”
- **Eli epäyhtenäinen aineisto on luomutuotantoa varten luotua uusi lajiketyyppi.**

Rajoitettujen kasvualustojen käytön kieltö:

Käytännössä huomioitavaa

- Toimijoiden, jotka ovat **aloittaneet tai aloittavat** luomuviljelyn eristetyllä kasvualustalla **28.6.2017** jälkeen, tulee huomioida, että mahdollisuus eristetyn kasvualustan käyttöön loppuu **31.12.2020**. (esim. tomaattien viljely säkeissä)
- Niiden toimijoiden osalta, jotka ovat aloittaneet luomuviljelyn eristetyllä kasvualustalla **ennen 28.6.2017**, mahdollisuus eristetyn kasvualustan käyttöön loppuu **31.12.2030**.
- **Rajoitus eristettyjen kasvualustojen käytössä ei koske ruukuissa kuluttajalle myytäviä kasveja, kuten ruukkusalaatteja, yrttejä, minitomaatteja ja koristekasveja.**
  - *Voi siis rajoittaa myyntiä ammattikeittäöille!*

Torjunta-ainejäämät

- **Uusi asetus ei määrää torjunta-aineiden jäämien raja-arvoja luomutuotteille.**
- Oli kahta mielipidettä:
  1. Ei saa olla jäämiä, ei edes tavanomaisesta tuotannosta.
  2. Kontaminaatiojäämille pitäisi olla raja-arvot.
- *“Toimijoiden suunniteltava toimenpiteet torjunta-aineiden tahattoman kontaminaation vaaran vähentämiseksi tavanomaisilta viljelyksiltä.”*
- *“Valvonta ja epäilysten viivytyksetön selvittäminen kansallisten viranomaisten vastuulla.”*
- Komissio arvioi kehittämistarpeita vuosien 2021 -2024 tulosten ja kansallisten käytäntöjen (esim. jäämärajat) perusteella.

Rinnakkaistuotannon rajoittaminen

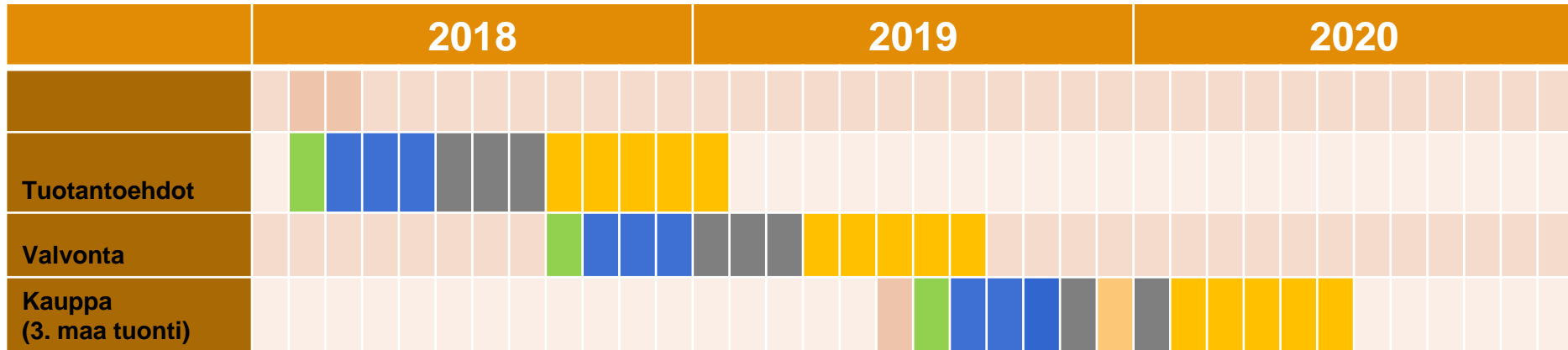
- Komission alkuperäisessä ehdotuksessa haluttiin kieltää mahdollisuus rinnakkaistuotantoon.
- Neuvoston ja parlamentin käsittelyssä tiukasta vaatimuksesta luovuttiin, mutta lisättiin vaatimus että eri tuotantotapojen tulee olla selvästi erossa toisistaan.
- ***Epäselvää, erityisesti eläintuotannon osalta, mitä tuotantoa toimeenpanolainsäädännön rajoitukset voisivat tarkoittaa ja koskea.***

Toimeenpanon valmistelu

EU:n delegoidut säädökset ja toimeenpanosäädökset

- **Delegoidut säädökset** (*delegated acts, DA*),
  - Säädöksiä, joita komission **pitää antaa**, koska
  - niillä **täydennetään** asetuksen tiettyjä, muita kuin sen keskeisiä osia.
  - Esim. asetuksen liitteet tuotantopanoksista.
- **Täytäntöönpanosäädökset** (*implementing acts, IA*)
  - ovat komissiolle annettua täytäntöönpanovaltaa, eli säädöksiä, joita komissio **voi antaa**.
  - Esim. vaatimukset koskien siirtymäajan lyhentämistä.
- Lisää: <http://eu-opas.finlex.fi/1-eu-oikeus-osana-suomen-oikeusjarjestysta/1-3/>

Toimeenpanolainsäädännön valmistetelun alustava aikataulu

	Selvennökset perusetutukseen <i>Clarification of the basic act</i>
	Keskustelu <i>Technical discussion</i>
	Luonnostelu <i>Legal drafting</i>
	Hyväksyminen <i>Adoption procedure</i>

Miten tästä eteenpäin?

- Neuvoston ja parlamentin lopulliset käsittelyt (maaliskuussa 2018?) ovat lähinnä muodollisuuksia.
  - Käsittelyä varten saadaan viralliset, julkiset käännökset
- Asetuksen julkaisu EU:n virallisessa lehdessä huhtikuussa 2018?
- Avoimia asioita on kiusallisen paljon!
  - Kysyminen tärkeää, vaikka vastauksia joutuisi odottamaan kesään 2020, jolloin toimeenpanosäädösten on määrä olla valmiina.
- Mutta eipä hätää: Evira aloittaa uuden luomuasetuksen tarkemmat julkiset esittelyt eli ”lukukinkerit” kun julkaisuaikataulu täsmentyy.
  - Eli siis arviolta huhti-toukokuussa 2018?

Kiitos!